

Utak önkormányzati szemmel

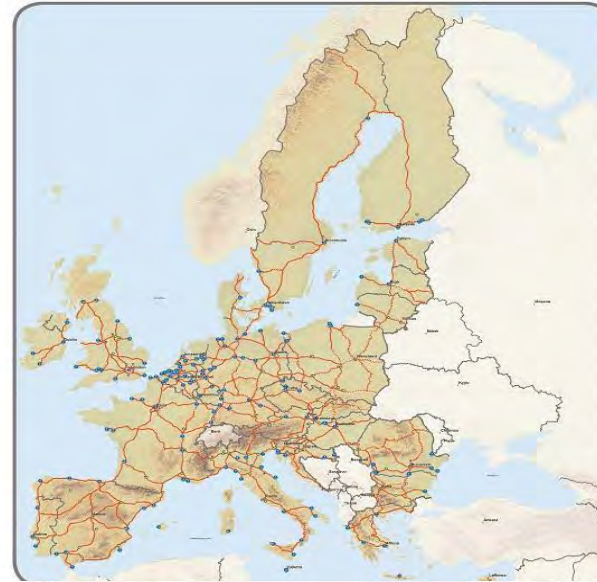
Magó Erzsébet
területrendezési szakértő
2019. május 16.

- I. Közúthálózat tervezése
- II. Közúthálózat fejlesztés
- III. Helyi közutak fenntartása
önkormányzati nézőpontból

I. Közúthálózat tervezése

NKS célok:

- Az Európai integráció fokozása, az ország bekapcsolása az európai térszerkezetbe
- az infrastruktúra – hálózat főváros – központúságának oldása
- A területi egyenlőtlenségek kezelése, a közlekedési kapcsolati hiányok megszüntetése (NKS, 2014)

I. Közúthálózat tervezése

- **Ágazati tervezés**

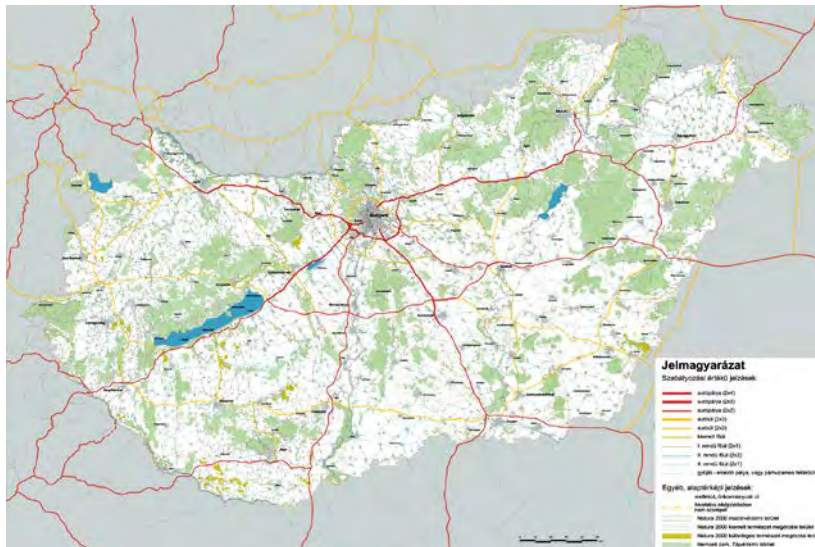
- Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra Fejlesztési Stratégia, Stratégiai dokumentum (NKS), 2014.
- Magyarország gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programja és nagytávú terve 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat

- **Integráló tervezés**

- területfejlesztés: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, **megyei területfejlesztési koncepció és program**
- területrendezés: Országos, Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terv, **megyei területrendezési tervek**

I. Közúthálózat Ágazati tervezése

Magyarország gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programja és nagytávú terve (1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat)

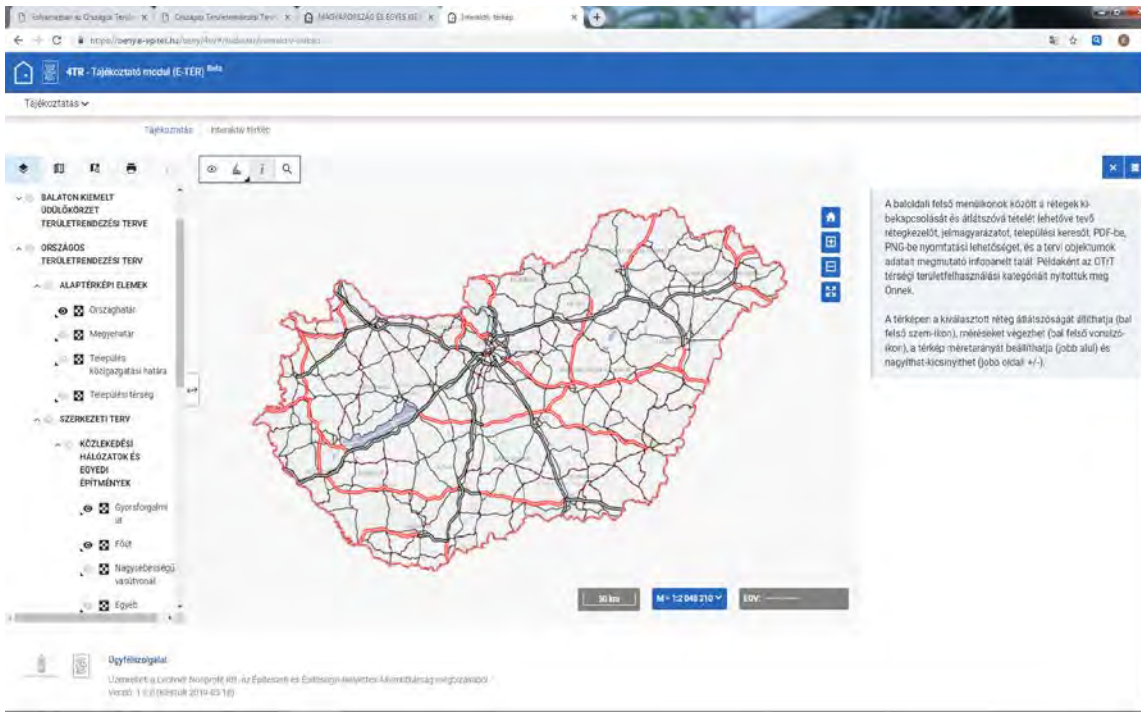

- a **Kormány döntött az utak úttípusáról**(autópálya, autótút, kiemelt főút,főút,
- az utak sávszámáról és a becsült hosszáról
- a projektek **megvalósításának ütemezéséről 2027-ig,**
- **a kormányhatározat nem kötelező a megyei és települési önkormányzatokra,**
- ezért kellett a kötelezést a gyorsforgalmi törvényben (2003. évi CXXVIII. tv. 17. §. (11) bek.) szabályozni. **A jóváhagyott tanulmányterv szerint gyorsforgalmi út nyomvonalát a települési önkormányzatoknak 6 hónapon belül át kell vezetniük a Helyi Építési Szabályzatukban, ehhez a Kormány forrást biztosít. Az önkormányzatoknak**

I. Közúthálózat tervezése területrendezési tervekben

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési terveiről szóló 2018.évi CXXXIX. törvény

- **Elhagyásra került:** MO nyugati szektora, R11 (Zsámbék-Esztergom), M38(Záhony –Szlovákia), M75 (Balatonszentgyörgy – Pacska térsége, R76 Balatonszentgyörgy – Keszthely-Zalaegerszeg
- **Új elem:** M100 Bicske- Keszölc, M32, M51, M80, R44, R47, R8,
- **Új nyomvonal van:** M44, M60, M76, M8, R21, R67

- meghatározza az országos közúthálózat térbeli rendjét,
- megteremti a feltételeket a helybiztosítással a nagy távban tervezett közlekedési hálózatok megvalósításához (az MO nyugati szakaszánál a települési önkormányzatoknak nem kell területet biztosítani a közlekedési hálózat nagytávban esedékes megvalósításához)
- a területrendezési törvényben rögzített országos közúthálózat térbeli rendjét megyei és települési önkormányzatoknak kötelező figyelembe venni.

Miben változott a területrendezési tervezés a közlekedési hálózatot érintően 2018-ban
Országos Területrendezési Terveiről szóló 2003. évi XXVI. törvényhez képest

**Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési terveiről szóló
2018.évi CXXXIX. törvény**

- megszűnt a területrendezési tervek méretaránya,
- megszűnt a továbbtervezésnél közlekedési hálózatok pontosítási lehetősége, mely a megyei tervekben a nyomvonalaknál 10%-os, településrendezési eszközökben 5 %-os eltérést engedett, nagyobb eltérést területrendezési hatósági engedélyezési eljáráshoz kötötte.
- a megyei szinten az országos szerkezeti tervben megállapított nyomvonalról és térbeli rendről csak a közlekedésért felelős miniszter egyetértésével lehet,
- települési szinten a nyomvonalról eltérni a közlekedésért felelős államigazgatási szerv hozzájárulásával és az egyéb érintett államigazgatási szerv egyetértésével lehet,
- folyamatban van a törvény módosításának előkészítése, melynek célja, hogy rugalmasabbá tegye a közlekedési infrastruktúra hálózatnak megyei és települési eszközökben történő lehatárolását.

helyi közutak fogalmának szabályozása

a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény

- 3.§ 13. **országos közút:** az elsődlegesen gépjármű-közlekedésre szolgáló, szilárd burkolattal ellátott, hierarchikusan (gyorsforgalmi út, főút, mellékút) felépülő rendszert alkotó, egységes közútkezelési elvek alapján kezelt, a települések helyi közúti hálózatai között, továbbá a helyi közúti hálózaton át el nem érhető vasúti, vízi- és légi közlekedési logisztikai csatlakozási pontokhoz közlekedési kapcsolatot teremtő közút;
- **5.§ (3) A helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyonba tartoznak**
 - a) a helyi közutak és műtárgyaik,**
- 4. § (1) Az állam kizárólagos tulajdonába tartozik
 - f)* az országos közutak és azok műtárgyai, ide nem értve a közút tartozékát képező, az ingatlan-nyilvántartásban várakozóhelyként, pihenőhelyként feltüntetett önálló ingatlant, valamint a közúti közlekedésről szóló törvény szerinti útcsatlakozást.

helyi közutakkal kapcsolatos feladatok jogi szabályozása

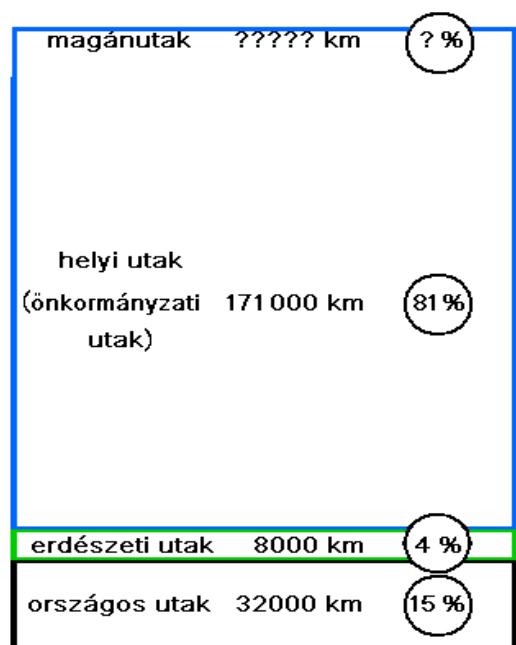
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

- **13. § (1)** A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható **közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:**

2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, **a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása**, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);

Közúthálózat összetétele és kiépítettsége

útcsoportok, hosszak és arányok

összes úthossz: 211 000 km

kiépített utak

összesen: 80 000 km

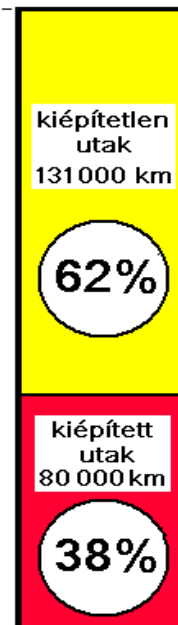
kiépítetlen utak

5 000 km (66%)

277 km (1%)

összesített útkiépítettség

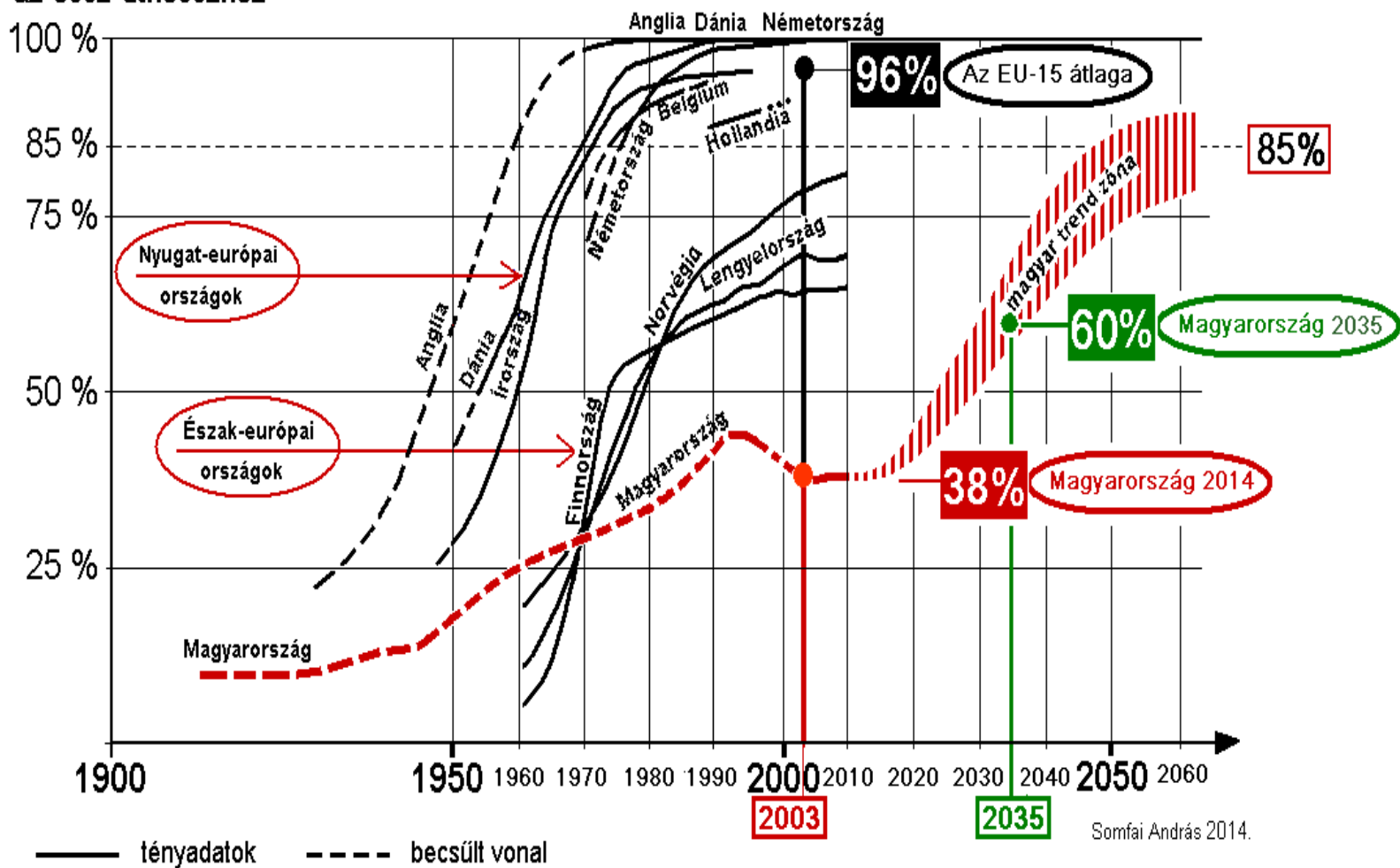

100 %

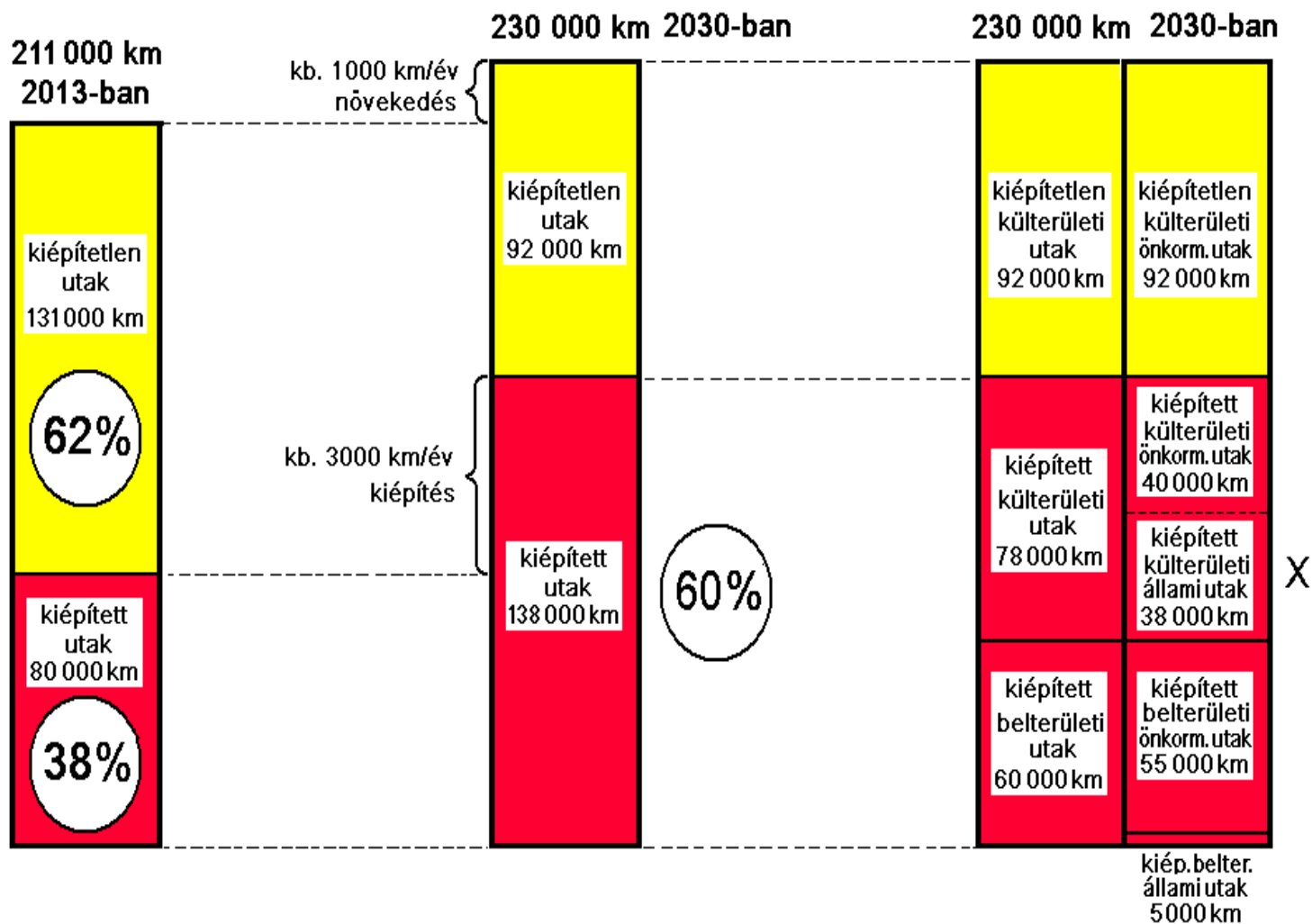
Somfai András 2014.

A magyar úthálózat összetétele és kiépítettsége (2013)

a kiépített utak hosszának aránya az össz-úthosszhoz

Az útkiépítettség eddigi alakulása Európában és a magyar jövőkép

X az állami tulajdonú erdészeti utakkal együtt

Somfai András 2014.

A magyar úthálózat várható összetétele 2030-ban

II. Közúthálózat fejlesztése

Falusi Útalap (1471/2018. (IX. 27) Korm. Határozat)

- a Kormány az **alsóbbrendű utak felújítására létrehozta a Falusi Útalapot,**
- 2018. évben a Falusi Útalapnak 1 100 000 000 Ft forrást biztosított.

II. Közúthálózat fejlesztése (2)

Magyar Falu Program részeként **kistelepüléseket érintő útfelújításokról** szóló 1792/2018. (XII. 21.) Korm. határozat

- Kormány 2018. évre biztosított keretet 1 100 000 000 Ft-os Falusi Útalap keretét áttette az ITM –be (közúthálózat felújításra)
- a Mellékletben döntött a felújításban érintett településekről (településeket összekötő utakról, illetve bekötő utakról)
- az útszakaszok felújításának tervezésére kijelölte A Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaságot,
- 2019. évre a közúthálózat felújítására 50 000 000 000 Ft-ot biztosít az ITM számára,
- 2019. évben a megvalósuló útfelújítások előkészítésére 2 500 000 000 Ft-ot biztosít,
- 2020. évre a közúthálózat felújítására 50 000 00 0 000 Ft-ot biztosít az ITM számára,

II. Közúthálózat fejlesztése (3)

Magyar Falu Program része lesz a belterületi út és járdafelújítás alprogram

a pályázati kiírás tervezete szerint:

- 5000 lakos alatti települések pályázhatnak a munkába járás feltételeinek javítására,
- pályázhatnak önkormányzati tulajdonú, **belterületi járdák és utak felújítására,**
- **útfelújítási pályázatoknál a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátása is támogatható.**

II. Közúthálózat fejlesztése (4)

Pest megye Területfejlesztési Kon koncepciója 2014- 2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja megvalósításához nyújtott pénzügyi támogatás (2016- 2019. közötti felhasználása)

- Stratégiai fejlesztési irányok között szerepel **a települések infrastrukturális ellátásának javítása (11, 57 Mrd Ft), ez támogatási keret (16,5%)**

Pályázati kiírás		meghirdetés	keretösszeg	státusz
Belterületi fejlesztése I.	utak	2016. december	4, 05 Mrd Ft	61db kedvezményezett projekt
Belterületi fejlesztése II.	utak	2018. március	7,52 Mrd Ft	74 db kedvezményezett projekt

II. Közúthálózat fejlesztése (4) Pest megyében

A pályázat eredményei:

- 187 Pest megyei településből 127 településen javul a belterületi utak állapota,
- 27,5 km új szilárd burkolattal ellátott belterületi út épül,
- 148,8 km önkormányzati belterületi út kerül felújításra.

III. Helyi közutak fenntartása

A Belügyminisztérium Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések keretből

- Az önkormányzatok pályázati úton kérhetnek támogatást, **belterületi, önkormányzati tulajdonú utak**, járdák, hidak **felújításához, korszerűsítéséhez**,
- Elsődleges **cél a szilárd burkolatú közutak felújítása**, a járdák javítása, felújítása,
- Egyéb kapcsolódó cél az útszakasz műtárgyainak felújítása, az út mellett lévő vízelvezető létesítmény felújítása, kialakítása,
- Önálló kerékpárút, parkoló felújítására támogatás nem igényelhető, kerékpárút vagy parkoló felújításával kapcsolatos költségek csak akkor számolhatók el ha a felújítandó út, vagy járda részét képezi.

III. Helyi közutak fenntartása

A Belügyminisztérium Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések keretből (2)

- **2018-ban fejlesztésre igényelt összeg**

Támogatási cél	Támogatási igények száma (db)	Igényelt támogatás (Ft)
Belterületi utak, járdák, hidak felújítása	1 500	20 364 211 668

- **2018-ban fejlesztésre odaítélt összeg**

Támogatási cél	Támogatott pályázatok száma (db)	Támogatási összeg összesen (Ft)
Belterületi utak, járdák, hidak felújítása	324	4 793 869 615

III. Helyi közúthálózat fenntartása

Belügyminisztérium Vis maior keretéből

- az önkormányzatok **pályázati úton kérhetnek támogatást** a Belügyminisztériumtól a 9/ 2011 (II.15) vis maior Korm. rendelet alapján **utakra, hidakra, komp-és révátkelőhelyekre, amennyiben a helyi közlekedés biztonságát veszélyezteti,**
- **nem igényelhető támogatás az elmaradt felújításból , karbantartásból eredő, korábban megelőzhető károk helyreállítására, új beruházásra, fejlesztésre és felújítási előirányzat pótlására.**
- **külterületen és árterületen lévő utak helyreállításához támogatás abban az esetben nyújtható, ha azok lakott külterület megközelítését szolgálják.**

III. Helyi közutak fenntartása

Belügyminisztérium Vis maior keretéből (2)

- 2018-ban vis maior keretre igényelt összeg

Támogatási cél	Támogatási igények száma (db)	Igényelt támogatás (Ft)
út, híd, komp –és révátkelőhely helyreállítására	289	4 167 607 317

- 2018-ban vis maior keretből odaítélt összeg

Támogatási cél	Javasolt pályázatok száma (db)	Támogatási javaslat összesen (Ft)
út, híd, komp –és révátkelőhely helyreállítására	78	660 168 000

Páka, Ifjúság út káresemény

Páka, Válicka utca káresemény(az út építésének időpontja ismeretlen, felújítás nem volt, csak lokális javítás)
az utak burkolatában fagykár keletkezett

Szokolya, Kossuth utca káresemény

A Kossuth u. burkolata 463m-en károsodott, a padka megsüllyed, az útburkolat széle töredezett

a műszaki szakértő a vasúti alépítmény és a közút védelme érdekében 1m magas Gabion támfal beépítését javasolta

Nemesszentandrás, Petőfi utca káreseménye út és partfal rongálódott

2018. évi vis maior helyi közutak helyreállítására benyújtott pályázatok értékelésének összegzése (4)

- a műszaki szakértők több esetben az **elhasználódott út felújítására tettek javaslatot** (a rendelet szerint elmaradt felújítás, karbantartás nem támogatható),
- a műszaki szakértő több esetben, nemcsak az eredeti állapot visszaállítását , hanem **fejlesztést is javasolt**(pl. támfal beépítését, vagy utak mellé vízelvezető árok,vagy folyóka kiépítését (fejlesztés nem támogatható),
- az árok növényzettel volt benőve, a **karbantartás hiányát mutatta** (a karbantartás sem támogatható).

Összegzés

Külterületi önkormányzati utak fejlesztése

- fel kell mérni a kül- és belterületi utak helyzetét, meg kell határozni a burkolatlan önkormányzati utak mennyiségét,
- növelni kellene a burkolt önkormányzati utak arányát,
- meg kellene vizsgálni, hogy milyen támogatási források állnak rendelkezésre a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátására,

Helyi közutak fenntartása

- át kell tekinteni és szükség esetén módosítani kell az önkormányzati utak fenntartására vonatkozó rendeleteket és pályázati kiírásokat,
- meg kell vizsgálni, hogy milyen támogatási források állnak rendelkezésre a belterületi burkolatlan utak szilárd burkolattal való ellátására,
- az önkormányzati igények ismeretében meg kellene növelni az önkormányzati utak fejlesztésére (felújítására, korszerűsítésére) fordítható éves keretet(2018-ban az igényelt összeg 22%-át kapták meg támogatásként, a benyújtott pályázatok 22 %-a).